

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilvtér sora 30 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A liberális nagygyűlés lefolyása.

Budapest, márczius 5.

Az ország igaz közvéleményének képviselői vasárnap megtartották a fővárosban az országos liberális nagygyűlést. Hetek óta készülődtek mindenféle erre az egy napra, innen is onnan is deputációkat jelentettek be, mert minden legkisebb község is a szabadelvű haladás hívének akarta magát vallani.

Az országos liberális nagygyűlés szép volt, lelkes és impozáns. Látni, érezni kellett azt a lelkesedést, mely az emberek ezreit magával ragadta; hallani kellett azt az igaz, őszinte eljenzést, mely megújult mindannyiszor, valahányszor a liberális reformokat említette valaki.

A nagygyűlés véget ért. Elhangzottak a haladást dicsőítő beszédek; holnap, holnapután csendesebb lesz ismét a főváros. De a vidéki küldöttségek, melyeknek szeri-száma nincsen, örömmel fogják küldöiknek hirdetni: nem ti egyedül kívántok a reformok megvalósítását, mint ti, **de az egész ország!**

Az a **Aradi Közlöny** tegnap rendgyűlésében megadta a liberális nagygyűlés lefolyását. Bö távirataink kiegészítik még az alábbi részleteket adjuk:

Négy órakor **Orczy Béla** báró elfoglalta helyét az elnöki emelvényen és a következő beszéddel nyitotta meg a gyűlést:

Midőn az egyházpolitikai törvényjavaslatok az országgyűlés elé terjesztettek, általános volt az érdeklődés, mely a nagyhorderejű ügy iránt lelkesen nyilvánult. (Igaz! Ugy van!) Ez ösztönözte a fővárosnak számos szabadelvű katolikus polgárát arra: hogy e kérdésben nyílt állást foglaljanak és hogy szemben azon határozatokkal, melyek a folyó évi január 16-án tartott katolikus nagygyűlésen hoztattak (Szünni nem akaró zajos abczug-kiáltások), nehogy a hallgatás mint a katolikusok összességének beleegyezése magyarázathassék, kijelentsék, hogy a főváros szabadelvű katolikus polgárai e határozatokkal egyet nem értenek és azokat magukéva nem tehetik. (Lelkes eljenzés.)

Az e célból február 11-én tartott értekezleten egy országos nagygyűlés egybehívása határozottat el, (Zajos helyeslés és eljenzés.) mely gyülekezethöz azonban ne legyen egyoldalú s általunk soha sem helyeslehető felekezeti jellege (Igaz! Ugy van! Zajos helyeslés.) de melyen az ország minden szabadelvű polgára felekezeti, párt- és osztálykülönbség nélkül vehessen részt és nyilváníthassa az egyházpolitikai törvényjavaslatok iránti rokonszenvét és azon óhaját, hogy állami és nemzeti életünk jól felfogott érdekében a javaslatok mielőbb törvényre emelkedhessenek. (Hosszas lelkes eljenzés, taps és tetszésnyilatkozatok.)

Ezen szándék által vezéreltetve, intézte a szabadelvű reformokat támogató mozgalomnak végrehajtó bizottsága a felhívást e nagygyűlésre (Eljenzés); örömmel és hazafini elégtétellel üdvözölme az ország minden vidékéről oly nagy számmal egybegyűlt szabadelvű honpolgárokat, kik hazafias felhívásunknak megfelelően voltak szívesek. (Lelkes eljenzés.) Fo-

gadják ezért az elnökségnek őszinte köszönetét. (Eljenzés.)

Ezzel a nagygyűlést megnyitottak nyilvánítom és felszólítom a jegyzőkönyv vezetésére **Beniczky Arpad**, **Bossányi Iván** és **Horváth Adám** urakat (Eljenzés) és a jegyzőkönyv hitelesítésére felkérem **Széll Kálmán**, **Esterházy gróf**, **Komjáthy Béla** és **Veszter Imre** urakat. (Elénk eljenzés.)

Engedje meg most a tisztelt gyülekezet, hogy a megnyitott ülésnek mint első határozatát, azt indítványozom, hogy a nagygyűlés ő császári és apostoli királyi felségének (Percekig tartó meg-megújuló lelkes eljenzés), szeretett királyunknak, a szívnek legforróbb érzetéből eredő mély hódolatát fejezze ki (kalaplengetés és hosszas élénk felkiáltások: **Eljen a király!**) és hatalmazza fel az elnökséget, hogy ezen hódolati üdvözlőletet az alkotmányos felelős magyar kormány utján ő felsége kegyes színe elé juttassa. (Hosszas élénk helyeslés és lelkes eljenzés.)

A határozat e szerint el lévén fogadva, az elnökség kötelességének fogja ismerni, hogy ezt illetékes nton ő felsége színe elé terjessze. (Lelkes eljenzés.)

Orczy Béla b. elnök ezenkívül bejelentette, hogy az országnak nem kevesebb, mint 212 testülete jelentette be részvételt a nagygyűlésen. (Lelkes eljenzés.)

A nagygyűlés első szónoka **Morzányi Károly** országos képviselő volt, aki üdvözölte a nagygyűlésen résztvevőket, akik az ország legkülönbözőbb vidékéről eljöttek, hogy tanúi és tényezői legyenek ennek a szép és magaslatos ünnepnek.

Morzányi azután a katolikus nagygyűléssel foglalkozott, elmondván, hogy annak határozataival nemcsak más vallásnak, de a katolikusok nem érthetnek egyet. A mai gyűlést úgy tekinti, mint a magyar nemzet tulajdoni többségének megnyilatkozását, amelyet az egyházpolitikai reformokat a béke és szeretet előhírnökének tekinti.

Azután a polgári anyakönyvvezetés és a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatok fontosságát és nagy hasznát adja elő.

Majd áttér a polgári házasságra amelynél bethatalát az ismerti okból, csak örömmel üdvözölheti Magyarországon. Végül lelkes szavak kíséretében a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„A nemzeti haladás érdekei parancsolják, hogy minden korszak oldja meg a maga feladatát. A mi időknek az állam és a felekezetek közti viszonyok rendezése jutván egyik legfontosabb feladatául, ezt úgy akarjuk megvalósítani, hogy ebben a magyar államegyeség (Lelkes eljenzés) e hazában élő különböző vallású és fajú polgárokat összeforrasztó intézményekkel megerősödsi és új biztosítékokat nyerjen. (Elénk helyeslés.)

Tekintve azonban, hogy a folyó évi január hónap 16-án itt Budapesten tartott katolikus nagygyűlés (Abczug-kiáltások) nemcsak a reformok ellen foglalt állást, hanem azon határozataiban, melyekkel a képviselői s más állások betöltését kizárólagosan egy felekezet számára követelte — oly választalatot akart feállítani, melyek nemzeti haladásunk ügyét és azon felekezeti békét, mely hazánk fejlődésének egyik léte alapja (Igaz. Ugy van.)

veszélyeztetnék, (Elénk helyeslés) ugyanazért mi, nagy királyaink és államférfiaink által mindig vallott a törvényeinkben is megnyilatkozott felekezeti türelmességünk, alkotmányunk szelleme, előrehaladt kulturánk s ember-szeretetünk nevében kell, hogy óvást tegyünk a hazát veszélyeztető egyoldalú felekezetiesség ellen (Zajos tetszés), s nem engedhetjük meg, a böles elődöknek immár a nemzet közkinosát képező nagy politikai hagyományait megtagadni. (Elénk tetszés és eljenzés.)

Ennélfogva mi, az ország minden részéből vallás- és pártkülönbség nélkül egybegyűlt honpolgárok — haladó idők története számára is — hazafias meggyőződésünket a következő határozatokban nyilvánítjuk, u. m.:

1. Ünnepelesen óvást teszünk a nemzetünk jellemével s hazánk érdekeivel össze nem férő egyoldalú felekezetiesség ellen. (Zajos helyeslés.)

2. Bizva a törvényhozás bölcsességében, haladásunk e fordulopontján, kijelentjük, miszerint hazánk jövőjének egyik biztosítékát abban látjuk, hogy a napirenden levő egyházpolitikai reformok s a kötelező polgári házasság (Hosszas lelkes eljenzés.) kapcsolatban az 1868: LIII. t.-cz. módosításával, az állami anyakönyvvezetés (Lelkes eljenzés.), a vallás szabad gyakorlata (Zajos eljenzés.) s a zsidó vallás egyenjogúsításának törvénybe iktatásával — mielőbb oldassanak meg.

3. Megbizzuk gyűlésünk elnökségét, hogy e határozatainkat a törvényhozás mindkét hazánk hozza tudomására. (Elénk helyeslés.)

Eljen a király (Hosszas lelkes eljenzés.)
Eljen a haza! (Lelkes eljenzés.)

Morzányi beszédének végeztével megszólalt a kürtjel, mely azután minden beszéd befejeztével ismétlődött és **Bossányi Iván** dr. jegyző bejelentette, hogy: Debreczen törvényhatósága nevében **Vértessy István** főjegyző következik.

Vértessy igen csinos beszédet mondott. Utána a kolozvári küldöttség szónoka, **Haller Károly** egyetemi tanár, az egriek nevében **Babocsay Sándor** polgármester, a nagybecskerekiek nevében **Molnár Sándor**, Szolnok képviselőjében **Pólya Béla** dr., Hódmezővásárhely képviselőjében **Draskóczy Pál**, Sentes nevében **Fekete Márton** szólott röviden.

Majd **Horváth Gyula** tartott hosszabb, lelkesítő beszédet. **Horváth Gyula** beszédét nagy figyelemmel hallgatta és nagy lelkesedéssel fogadta a tömeg.

Utána beszélt még **Unger Alajos**, ki azt indítványozta, hogy **Rohonczy Gedeon**nak külön is köszönetet szavazzanak.

Orczy Béla báró, elnök azután kijelentette, hogy a jegyző fel fogja olvasni a határozati javaslatot, mely így szól:

Mi az ország minden részéből vallás- és pártkülönbség nélkül egybegyűlt honpolgárok — haladó idők története számára is — hazafias meggyőződésünket a következő határozatokban nyilvánítjuk. (Halljuk! Halljuk!)

1. Ünnepelesen óvást teszünk a nemzetünk jellemével s hazánk érdekeivel össze

nem férő, egyoldalú telekezetiesség ellen. (Elénk helyeslés.)

2. Bizva a törvényhozás bölcsességébe, haladásunk e forduló pontján kijelentjük, miszerint hazánk jövőjének egyik biztosítékát abban látjuk, hogy a napirenden levő egyházpolitikai reformok, a kötelező polgári házasság (Hosszas lelkes éljenzés), kapcsolatosan az 1868. évi LIII. t.-cz. módosításával, az állami anyakönyvvezetés, a válás szabad gyakorlata s a zsidó vallás egyenjogusításának törvénybe iktatásával minél előbb megoldassanak. (Lelkes éljenzés.)

Orszóy Béla báró elnök: Tisztelt nagygyűlés! A határozati javaslatot ezennel egyhangulag elfogadottnak nyilvánítom. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Közel állunk e nevezetes nagygyűlés be-
zárásához és mielőtt a végszót kimondanám, engedjék meg, hogy szívem legmélyéből eredő örömmel és lelkesedéssel köszönhessem meg azt, hogy önök megbízásunknak megfelelően, ma megjelentek és lehetővé tették, hogy ily nagyszzerű és méltóságos nagygyűlés volt tartható. (Eljenzés.) Csak az önök jelenlétének és részvételének köszönhetjük, hogy oly fényes sikert értünk el, mely élő példa arra, hogy a szabadelvűség mily gyökeret vert Magyarországon polgárai szívében. (Lelkes éljenzés.)

Es ha önök most tűzhelyeikhez visszatérnek, vigyék magukkal teljes elismerésünk és köszönetünk mellett azon öntudatot, hogy ezen nap Magyarország alkotmányos életének fejlődésében mindig emlékezetes fog maradni. (Hosszas zajos éljenzés.) Es midőn most e nagygyűlést bezárnám, felhívom a nagygyűlést, hogy minden tagja egyesüljön velem azon felkiáltásban, mely meggyőződésem szerint minden magyar ember szívében eleven visszhangra fog találni: Eljen a király! (Hosszantartó szünni nem akaró lelkes éljenzés.)

E beszéd után a küldöttségek rendbe sorakoztak és megkezdődött az elvonulás.

Arad Budapesten.

— Kiküldött tudósítónk távirata. —

Az országos liberális nagygyűlésre felutazott aradi és aradmegyei küldöttség még mindig a fővárosban tartózkodik s tüntet szabadelvű érzelmei mellett. Az aradiak mindenütt, a hol megjelennek, általános ováció tárgyát képezik.

A Grünvald-féle vendéglőben lefolyt szép sikerű banketthez, melyről tegnapi külön kiadásunk megemlékezett, fel kell említenem, hogy a már irottakon kívül lelkes dikciókat tartottak még Boros Beni orsz. képviselő, Barabás Béla dr., Vásárhelyi Béla, Millig Mátyás stb.

Általános levertséget keltett Barabás beszédének azon passzusa, melyben hírül adta, hogy Kossuth egészségi állapotáról a gassztó hírek keringenek.

A banketten, melyre tömegesen tódult a budapesti közönség, elhatározták az aradiak, hogy másnap délután testületileg megjelennek Boros Beni és Mülek Lajos orsz. képviselők szíves vezetésével az országgyűlési szabadelvű, mint a függetlenség pártklubokban.

A történeti igazság kedvéért felemlitem még, hogy Atzél Péter Arad képviselője, vasárnap hajnalban érkezett a fővárosba, azonban az aradiak társas estélyén nem jelent meg. Képviselőink közül Boros Beni, Barabás Béla dr. és Mülek Lajos dr. voltak ott, kiket végezetig lelkes ovációkban részesítettek.

Írtuk, hogy az aradiak bankettjére meghívták Wekerle Sándor miniszterelnököt s a minisztereket is. Az illusztris vendégek közbejött okok miatt nem jöhettek el, Wekerle miniszterelnök és Hieronymi belügyminiszter azonban igen rokonszenves

levelekben mentegették elmaradásukat: Boros Beni képviselőnek. A két levél feltűnő melegséggel és hízogően emlékezik meg Aradról és az aradiakról.

Az aradiak tegnap délelőtt megjelentek a képviselőház karzatán, a hova Vásárhelyi Béla kalauzolta őket.

Budapest, márcz. 5. (Saját. tud. táv.) Boros Beni orsz. képviselő vezetése alatt 38 aradmegyei jegyző ma délelőtt személyesen fejezte ki köszönetét Hieronymi belügyminiszternek, a jegyzők védelméért. — A jegyzők köszönetét Kotzó Károly pankotai jegyző tolmácsolta, kinek beszédét holnap egészen közöljük.

A miniszter szívesen fogadta a küldöttséget s kinyilatkoztatta, hogy a jegyzők állapota tarthatatlan, melyen segíteni fog. A szorosán vett állami adminisztrációt megkülönböztetni kívánja a községi autonomiától s gondja lesz reá, hogy a kinevezendő új állami közegek megfelelő javadalmazásban részesüljenek. A jegyzői karnak a kór színvonalára emelésére irányzott munkálkodásához a jegyzők támogatását kéri.

A minisztert, beszéde után a jegyzők lelkesen éljeneztek.

Az aradiak ma délelőtt zászlókkal a budavári honvédszoborhoz mentek, hol Varga József asztalos, és Kiss Ferencz ipartestületi titkár tartottak beszédet. — Délben a »Pannonia«-ban bankett volt.

Az esti órákban néhány aradi szabadelvű Boros Beni vezetése mellett a kormánypárti klubba, néhány függetlenségi pedig Mülek Lajos vezetése mellett a független klubba mentek rövid időre.

Budapest, márcz. 5. (Saj. tud. táv.) Az aradmegyei és aradiak vasárnap négyszáz teretű banketet rendeztek, melyre meghívták a miniszterium tagjait is. A meghívásra három miniszter levélben indokolta elmaradását. A három levél, melyet Boros Benihez intéztek, itt következik:

Tisztelt barátom!

Nem megyünk a diszes aradi küldöttség lakomájára, mert amai napon, midőn a szabad eszmék diadalát üljük nem lehet személyes ünnepeltetés színében feltűnnünk. Aldozzon a küldöttség egész érdeklődésével, egész lelkesedésével maguknak az eszméknek. Ez azonban nem ment fel azon kötelesség alól, hogy kérjelek, köszönd meg saját és miniszter társaim nevében aradi barátaink megtisztelő figyelmét, üdvözdölj őket nevünkben s biztossítsd, hogy igaz ügyért lelkesednek, melyet diadalra juttatni szent kötelességnek ismerjük.

Budapest, 1894. márczius 4.

Tisztelő hived

Wekerle Sándor.

Budapest, 1894. márcz. 4.

Kedves barátom!

Vettem táviratodat, melyben a ma este tartandó diszvacsorára voltál szíves meghívni, de lehetetlen elfogadnom a szíves meghívást, miután kollegáimmal abban állapotunk meg, hogy minden ünnepeltetésünk elől kitérünk, mivel a mai nap nem személyeknek hanem közös ügyünknek lévén szentelve. Légy szíves tehát aradmegyei és városi barátainnál kimenteni, biztossítván őket, hogy nagyon sajnálom, hogy az estét nem tölthetem velük.

Ölel igaz barátod

Hieronymi.

Budapest, 1894. márczius 4.

Kedves barátom!

Igen köszönöm szíves meghívástokat, de bizonyára meg fogtok bocsátani, hogy ez alkalommal nem jelenhetek meg. Más oldalról is kaptam meghívást és kértem, hogy mentsenek ki. Mi, értem kollegaimat is, úgy gondolkozunk, hogy e napot a közös ügynek és nektek, kik ezt nemesen felkaroltátok, kell átengedni, azért kérlek, legyetek szívesek kimenteni. Ma láttam az aradiakat, isten éltesse őket, én szívemből kívánom.

Ölel barátod

Szilágyi Dezső.

A leveleket az aradiak estélyén Boros Beni olvasta fel. A minisztereket lelkesen megéljeneztek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az »Aradi Közlöny« távirati tudósítása. —

Budapest, márczius 5.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br., majd Peroze Dezső.

Jegyzők: Eszterházy Kálmán, Josipovich, Hock János.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Csáky, Szilágyi, Tisza, Josipovich, Hieronymi, Fejérváry és Lukács.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök beterjeszti a tegnapi liberális nagygyűlés kérvényét és határozatát, a melyet figyelembe vétetni kér. (Zajos, hosszas, lelkesült éljenzés.)

Kiadják a kérvényi bizottságnak.

Bethlen Balázs gr. először bemutatja közlekedési bizottság jelentését több feldeklü vasutról.

Annak idején napirendre tűzioltta fel

A kötelező polgári házasság, hogy elő-

Boöthy Akos azt találja, hogy ren-
szervezett hadjárattal állunk szemben, hamis jelszavak alatt igyekszik e reform törvényerőre emelni. Ilyen hamis jelszó a szabadelvűség jelszava. Pedig ez a reform sem szabadelvű, mert a legfontosabb kérdésben a kormánynak diskreczionális hatalmat ad és most ez a reform csak alkalom a hatalom öregbítésére. (Helyeslés balfelől.) Játék ez a szemfényvesztéssel (Nagy derűtség jobbfelől.) és nem liberális eljárás. (Helyeslés balfelől.) Az 1848-iki eszmék szabadelvűek voltak, de a mai irányzat nem szabadelvű, mert csak a hatalom öregbítését és megtartását célozza egy párt érdekében, szóval szemfényvesztés.

Herman Ottó: Majd megmondom, hogy mi a szemfényvesztés! (Zaj balfelől.)

Boöthy Akos: Nem szenved kétséget, hogy a reform föl akarja szabadítani az államot az egyház alól. Csakhogy ez felesleges munka, mert nálunk az egyházi uralom nem dominál és nem is van olyan tulsulyban, hogy az alól fel kellene szabadítani. Eppen ilyen felesleges vállalkozás megvédeni a hazát az ultramontanizmus és reakció ellen, mert ilyen nincs és mert ilyen nem is lehet, efféle irányzatoknak nem lévén alapjuk. (Derűtség jobbfelől.) Felkiáltások: Látszik! Nem ismeri el, hogy a polgári házasság dogmát sértene és hogy az államnak ne volna joga tekintélyét érvényesíteni, de javaslatok ellen, vagy mellett állást foglalni szabad. Akik a javaslatot ellenzik, csak jogokkal élnek és azért nem ultramontanok. (Helyeslés balfelől.) Szóló azok közé tartozik, akik ezt a javaslatot nem fogadják el, mert nézete szerint a javaslat túl ló a szélon. Eppen ezért pártolja Apponyi határozati javaslatát, amely nem megy olyan vesszedelmesen messze. (Helyeslés balfelől.) Es sok beszéd dacára egyetlen érdeket sem hoztak fel, amelyek est a javaslatot szükségessé tennék. Tény az, hogy az elkeresztelési kérdés

Kossuth Lajos beteg.

Turinból szombat este szomorú hír érkezett. A hír rövid és mindössze annyiról szól, hogy Kossuth Lajos állapota aggodalomra ad okot.

Arról már adtunk hírt, hogy Kossuth nemrég kiállott nagy betegsége után állandóan gyöngén érzi magát. A betegség fölöttébb megviselte és ez okozta, hogy régi kedélyét és frissességét nem tudta visszanyerni.

Mindezeket az adatokat, sajnos megerősíti az a levél is, amelyet Eötvös Károly országos képviselő kapott vasárnap Aulichtól, Kossuth titkárától.

Aulich azt írja a levélben, hogy Kossuth nyolcz nap óta alig evett valamit. Ugyannyi idő óta fel sem tud járni.

Hogy Kossuth baja komoly: mutatja az a körülmény, hogy a család Kossuth legidősebb fiát: Ferenczet a nagy beteg ágyához hívták Turinba. Kossuth Ferencz meg is érkezett és atyját most a legnagyobb önfeláldozással ápolja.

A fővárosban elterjedt hírek szerint (— kivált a klerikálisok terjesztették, hogy a liberális nagygyűlés hatását valamivel ellensúlyozzák! —) Kossuth állapota vasárnap katasztrófával fenyegetett. E híresztelés hál'istennek nem bizonyult valónak, ámbar szomorú tény az, hogy Kossuth igen rosszul volt. Turinba intézett távirati tudakozásra ugyanis a következő válasz-telegramm érkezett:

Kossuth álmatlanul töltötte az éjjelt és kevés levelesen meg konyakos tejen kívül vasárnap sem fogyasztott el semmit. Gyengesége igen nagyfokú. Mindazonáltal közvetlenül nem fenyegeti veszedelem a nagy férfi életét és nincs kizárva az a lehetőség, hogy hatalmas szervezete diadalmaskodik az influenzából származott bajokon.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 762.5 milliméter, délután 2 órakor 761.1 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 5.2, délután 2 órakor C° + 12.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 4, délután 2 órakor DN. 2. Felhőzet: reggel borult, délután 4. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

-- Március 6. --

Szeles. — Enyhe. — Esős.

Az egyházpolitikai viták folyama alatt az országgyűlési tárgyalásokról részletes és tárgyilagos tudósításokat közöl Budapestről érkező hírvirágok alapján az

„ARADI KÖZLÖNY.”

Lapunkból a közönség már a kora reggeli órákban kimerítő tudósításokat olvashat a nagyfontosságú, óriási elvi harcokról, melynél nagyobb és jelentősebbet, az ország közügyeire kihatóbbat, 1867-óta a magyar törvényhozáshoz nem vívott.

Az „Aradi Közlöny” csak nem egy teljes nappal megelőzi távirati tudósításaival az összes fővárosi lapokat, a melyek késő délután érkeznek Aradra, míg az „Aradi Közlöny”-ből már kora reggel értesülhet a közönség mind a nagy érdeklődéssel ország-szeretettel figyelve a hírvirágokkal várt hírvirágokról és eredményekről, a melyek előző nap a parlamentben történtek.

Előfizetéseket elfogadunk bármely naptól kezdve. Az előfizetési feltételek lapunk homlokzatán olvashatók.

HIREK.

Március 6. Kedd. Róm. kath. naptár: Koléta. — Protestáns naptár: Koléta. — Görög-keleti naptár (február 22.): Jenői vtk. — A nap két óra 18 perccel, nyugszik 5 óra 35 perccel.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszin.

Március 11. Az aradi polgári takarékpénztár közgyűlése, délelőtt 10 órakor.

Március 11. A Széchenyi-gőzmalom rendkívüli közgyűlése, délelőtt 10 órakor.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1893. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
<i>Budapest felől indul:</i>		<i>Budapest felől érkezik:</i>	
Nagyvárad reggel	5.18	Vv. Csabáról reggel	9.10
Nagyvárad este	4.35	Nagyvárad este	8.45
Gyorsvonat reggel	8.20	Személyvonat reggel	6.55
Személyvonat d. e.	11.25	Személyvonat d. u.	3.50
Személyvonat este	9.45	Gyorsvonat este	6.57
<i>Erdély felől:</i>		<i>Erdély felől:</i>	
Személyvonat reggel	6.35	Vv. Radna-Lippa r.	7.—
Radna-Lippa d. u.	2.25	Személyvonat d. e.	11.—
Személyvonat d. u.	4.30	Személyvonat este	8.55
<i>Temesvár felől:</i>		<i>Temesvár felől:</i>	
Személyvonat reggel	6.25	Személyvonat reggel	9.44
Személyvonat d. e.	11.30	Személyvonat este	3.45
Személyvonat d. u.	5.58	Személyvonat este	10.55
<i>Szeged felől:</i>		<i>Szeged felől:</i>	
Személyvonat reggel	5.—	Vegyesvonat reggel	8.50
Személyvonat d. e.	9.—	Személyvonat este	7.05
Vegyesvonat d. u.	4.25	Személyvonat este	10.—
<i>Gurahoncz felől:</i>		<i>Gurahoncz felől:</i>	
Személyvonat reggel	6.30	Személyvonat reggel	8.08
Személyvonat d. u.	5.15	Személyvonat este	6.52

— A hivatalos lapból. A király Simon Dezso jogügyi tanácsosi, czimjével és jelleggel ellátott jogügyi tanácsost, jogügyi főtanácsossá nevezte ki.

— Rendkívüli kiadásaink. Hétfőn reggel, a mikor az egész város lázas izgatottsággal várta a vasárnapi liberális nagygyűlésről szóló budapesti tudósítást, az „Aradi Közlöny” jelent meg Aradon legelőször s közölt részletes tudósítást már tíz órakor a budapesti eseményekről. Az első rendkívüli kiadásunkat, a melyet a városban valósággal szétkapkodtak, egy óra múlva már követte a második külön kiadás, a mely a liberális nagygyűlés lefolyásáról közölt bő részleteket. Rendkívüli kiadásainkat helybeli előfizetőinknek azonnal kihordattuk, vidéki előfizetőink részére pedig lapunk mai számához csatoljuk.

— Az alföldinagy műt. Az alföldinagy műt kiépítésére nagyban folynak a munkálatok a kereskedelmi miniszteriumban. Mint lapunkat megbízható forrásból értesítik, a nagy műt közigazgatási bejárását még ez év április havában megkezdik.

— Sorozás Pécskán. Folyó hó 7-én szerdán kezdődik a sorozás Pécskán. A sorozáson mint polgári elnök Szathmáry Gyula alispán, kir. tan. fog szerepelni, hova szerdán reggel fog kiutazni.

— Az arad-perjámosi vicznális vasút. Mint már jeleztük, Aradról-Perjámosig, Zádorlak, Bodrog, Fönlak, Német-Szent-Péter, Munnár, Székesut és Nagyfalva községek érintésével helyi érdekű vasutvonalat szándékoznak létesíteni. E tárgyban f. évi március hó 11-én az új-aradi község háza nagytermében értekezlet lesz.

— Robbanó anyag az aradi pályaudvaron. Tegnap reggel az aradi állomásfőnökség telefonon értesítette a rendőrséget, hogy a pályaudvaron álló egyik III. osztályú kupéban robbanó anyagot találtak egy börtáskába csomagolva. Nyári Béla alkapitány nyomban behozatta a börtáskát a rendőrségre, ahol felnyitották s vésőket és mintegy másfél kilogramm súlyú haloxylint találtak benne. A táskát bizonyára valami utas hagyta vissza a kupéban, a kit

...a jutott s másfolytán a kormány zila. Ez lehet egyként nem tud menek ez nem érdeke párt egy kormány ékből experimen- a nemzetnek. Ebbőlal, ami pedig a tálnak az ország njas. (Nehány kép- legveszedelmesebb asi zaj: Helyre! viselő a közepen et, menjenek he- Elnök felkéri a k lyeikre.)

Az emberek zét, az ország békéje hinni, hogy azértnek a harcoknak nem nincs megháborít hogy egyik felekezet szabad azzal véj liberálizmus akciója a másikat legü ébreszti, mintha a kor- benne azt a gote volna el (Nagy zaj mányzati befoly szerepel egy kis jobbrol) s meg jobbrol.) Engedjék meg kegyvadászat demonstrációról szóljon. neki, hogy a siker volt külső (Belső! Eliameri, hogy a rend példás volt. Sze- jobboldal.) t a kik azt a második retné itt lát, pen és manérosan vezették, honfoglalást ekik. De azért ő meg nem hogy gratul, mert zavarta a politikai tartja szere dja mennyi esett a tegnapi helyzetet. Manypárt és a szélsőbalszám- tintetésből számlára ment! Derűtség!) lájára? (K m tud okot, amelyből igazol- Semmi es onstrációt. Hiszen itt a Ház- hatná ezt ongy biztosít van, a Főz- ban a töl sak nem akarnak befolyást diháza p annak épen az a hivatása, gyakorol nyok között rendületlenül meg- hogy ilye Derűtség.)

Erről szól többet, még csak azt jegyzi meg, hogy nálunk rengeteg millió, aki ol- meg, nem tud. Ott van a közegész- vasni és t javítani kell. Nekünk azokra segítség, de van arra, hogy hatalmi po- ninos per de van arra, hogy hatalmi po- litikát tássunk. (Helyeslés balfelől.) Szól végül a tlenségi párthoz. Ő nem szavaz meg oly vaslatot, ami kabinetkérdés. Ez az egy helyes, mert az ellenzék a kor- az egy lem ellen küzd. De ha most az mányz ogatásával megerősödik a kor- ellenzék enék egy sarkalatos elvét feladja mány, agra nak egy részéért. Es támad egy atcedens. Majd máskor is ilyen iz- emákat dobnak a közvélemény-

Az a rendszerek büneit feledtessék. kívüli balfelől.) Ezen indokokért nem sza- gyűlés a javaslatot és pártolja Apponyi seül k: Ot perc! Felkiáltások jobbfe- nek Szilagyit. Nagy, hosszas zaj.) gyi Dezso igazságügyminiszter kije- gy Beöthy megkapja a feleletet mai p. De egyet megjegyez most! (Hall- jutjuk!) Azt mondta Beöthy, hogy ezt a apli főlemelő, magasztos tüntetést a kypolitikája mellett a kormány provok- es hogy az a kegyvadászat volt. (Za- jelenmondások jobbfelől. Nagy zaj és és.)

Beöthy Akos: A kegyvadászat látszata! Szilagyit Dezso: Hát a látszata! Hát ha a viselő ur látta azt a tüntetést, azt a föl- lö, lelkesült és méltóságos tüntetést akkor épviselő ur tartózkodásról. (Zajos helyeslés hosszas taps jobbfelől.) Egyben igaz a volt öthynek. Hogy felülről jött az impulzus re a tüntetésre, az való. Mert a reformok abadelvü, nemes tartalma volt az impulzus z pedig tényleg felülről jött. (Zajos, hosszas aps jobbfelől.) Beöthy nem tudja, hogy me- yik párt javára írja a tegnapi tüntetést? Hát ne tűnődjék, mert ez egyik pártnak sem, hanem a javaslatoknak számlájára irandó. (Zajos, élénk taps jobbfelől és a szélsőbalon.) Beöthy továbbá jóslatott. Ne jóslolgasson, mert eddigi jóslatai ennek a pártnak sok csalódással jártak. (Zajos, hosszas éljenzés és taps jobbfelől.)

Öt perc szünet volt, mely után tel- szólat Matuska Péter: Beöthy kicsinyelte a teg- napi impozáns demonstrációt. De ez a ki- csinylés semmi egyébire sem volt való, mint- hogy Beöthy igyekezett a saját gyöngye állás- pontját igazolni annyira, amennyire lehet. (Za- jos helyeslés jobbfelől.)

Ülés végén Szalay Károly beszélt a javas- lat ellen.

most keres a rendőség, hogy gondatlanságáért, melyből nagy szerencsétlenség is származhatott volna, szigorúan megbüntesse.

— Hétfői lap Aradon. Márczius 12-én jelenik meg az „Aradi Híradó” című hétfői lap. A lap felelős szerkesztője Cs. E n d e s Dániel hírlapíró, főmunkatársa L e n g y e l Sándor dr. aljegyző lesz. Előfizetési ára évenként 4 frt.

— Várni kell a halottal. Vasárnap délután temették el L e i t n e r Győző postatiszt difteritisben elhunyt Mariska leányát. Mikor a gyászmenet a temetőbe érkezett, azzal állott elő a temető, hogy várni kell a halottal, mert még nincs megásva a sírja. Az egész menet állott is addig, míg a sírásók egy sírt hevenyésztek. Az efféle tévedéseknek — ha jól tudjuk — nem volna szabad megessni.

— Katonatisztek elszállásolása. Aradváros gazdasági széke tegnap tartotta meg az átvonuló katonatisztek elszállásolására az árlejtest, melyen csak H i r s c h Ferencz, a „Nádor” szálloda bérloje vett részt. Hírség az elszállásolást a kiküldési áron vállalta el.

— Tűz a színházban. Tegnap este 10 óra előtt nagy rémületet keltett az a hír, hogy a színházépületben tűz van. A rémület nem volt igazolt, mert csak egy kémény gyuladt ki. Ny á r y Béla helyettes főkapitány, J ó Béla ügyeletes rendőrfogalmazó és S t a n k o v i t s Miklós tűzoltóparancsnok a tűzörsgel nyomban a jelzés után megjelentek a helyszínén s a kéménytűzet eloltották. Kár nincs, baj nem történt.

— Márczius 15. Battonyán — mint levelezőnk írja — a polgári olvasó egyesület és a kaszinó együttesen ünneplik meg márczius 15-ét. Az ünnepélyen, — mely a „Magyar Korona” szállóban tartatik meg — B ő s z ő r m é n y i Béla ref. lelkész a kaszinó, S z a b ó Lajos szolgabíró pedig az olvasóegyesület részéről mond ünnepi beszédet. Az ünnepségre széleskörű készülődések folynak.

— Tűzrendőri szemle. Az Andrássy-téri H a b e r é g e r-féle házban tegnap tartották meg a tűzrendőri szemlét a tűz keletkezési okának kipuhatólása tárgyában. Ny á r i Béla alkaptány elnökléte alatt G r e é n Nándor rendőrhadnagy és Stankovits Miklós tűzoltóparancsnok voltak jelen. A szemle nem vezetett pozitív eredményre, mert a tűz keletkezési okát határozottan megállapítani nem lehet.

— Öngyilkos öreg. Tegnap délből V e l d i n Ferencz 63 éves napazámost Sarló-utca 2. számú kamrájában felakasztva találták. A szeg, a melyen holtteste csüngött, az oroszbe volt beverve. A halálát L e i t n e r Ernő dr. városi kerületi orvos és R á m e r István ügyeletes rendőrhadnagy konstatálták. Valószínű, hogy az öreg részeg állapotban pusztította el magát, mert az öngyilkosságot megelőző félórán ittasan látták hazamenni.

— Czigány fortély. Sulyos betegen feküdt Petrovsky György szapáriligeti lakos. Kitudta ezt valahogy egy kuruzsoló czigány asszony és nagy fontoskodva beállít Petrovskynéhoz, hogy adjon neki egy forintot és ő meg fogja gyógyítani az urát. A szegény asszony nem is gondolt csalásra, hanem odaadta a forintot, csak hogy gyógyítsa meg urát. Mikor a czigányasszony látta, hogy milyen hiszékeny az asszony, tovább ment szemtelensége és tőle azon ügy alatt, hogy mindezek szükségessé a gyógyításhoz: selyem kendőt, szoknyát, egy sonkát és harmincz forint pénzt csalt ki. Azután avval a kijelentéssel, hogy két óra múlva visszajön, elment. Hanem bizony hiába várta Petrovskyné az ő czigányasszonyát, nem jött az vissza. A kerületi esendőöröknek astán sikerült a különös módon gyógyító czigány asszonyt Horváth Erzsébet személyében elfogni, kinél legnagyobb részt még meg voltak az ellopott tárgyak és 28 forint készpénz. Átadták a kispénzi főszolgabírónak.

— Új artézi kutak Makón. Mint levelezőnk írja: Makó város képviselőjének múlt évi azon határozata, hogy a fogyasztási és italmérési adók jövedelme terhére, a 3-ik artézi kutat a róm kath. parochia előtt, — a 4-ik artézi kutat pedig a kórkórház előtti térségen építi fel

jogerőre emelkedett. Az artézi kutak furásához már legközelebb hozzáfognak.

— A gonosz mulatótárs. Együtt mulattak a borosjenői korcsmában Cs á j a Ferencz borosjenői és Mikula Antal kisjenői lakosok. Vigan poharaztak és megis itták a barátság poharát. Mikor aztán jó kitombolták magukat, hazamentek. Hanem ekkor tűnt ki Csája gonosz indulata, mert Mikulát a földhöz vágta és miután a nála lévő 35 forintot elvette, megszökött a pénzzel. A buttyini szolgabíró fogja majd Csája Ferenczet a becsületre megtanítani.

— Halál szalonna evés közben. Különös módon halt meg Kétegyházán — mint levelezőnk írja — A m b r u s Péter nyolcz éves fia. A kis fiu szalonnát evett, egy falat lesett a földre. Erte nyult, miközben a jobb kezében tartott nagy kés a hasába furódott és szörnyen halt.

— Betörésses lopás. L ő w i n g e r Miksa, vadászai regálebérlojé, ki egyuttal kereskedő is volt, ismeretlen tettesek, felfeszítve a kereskedés ajtaját, betörték és onnan árucikkeket és készpénzt elloptak 62 frt értékben. A nyomozás folyamatban van ellenük.

— Kaszálló bérlet. A Maros védőtöltésének a városházától a radnai utba szögellő szél-utczáig terjedő szakaszát kaszállóul évi 50 frtéért W e r t h e i m e r Vilmos aradi vállalkozó vette bérbe.

— Eltűnt ötös. S i m o n István aradi legény vasárnap mulatott. Tízessel fizette ki a zsehet s visszakapott 9 frtet. Ekkor űlt mellé P o z s á k Imre nevű cimborája. Mikor Pozsák elment Simon konstatálta, hogy 5 frtja eltűnt. Az ötöst keresi a rendőség.

— Lövöldöző fiu. W o l l m a n n Emánuel aradi ozukrász kis fia egy szabadságtéri ház udvarán flobert-puskával lövöldözött. A puskat a rendőr kobozta el. Ezt a szülők is megtehették volna.

— Találtatott egy ezüst lánczon függő medallion, a melyet igazolt tulajdonosa Ny á r i Béla alkaptányánál átvehet.

HYMEN.

Vásárhelyi István Aradon állomásozó m. kir. honvédhuzár hadnagy, V á s á r h e l y i Gejza pécskai főszolgabíró fia, vasárnap esküdtött örök hűségét a pécskai rom. kath. templomban özv. G l a t z Béláné szül. S p e c h Malvin urnő kedves és művelt lelkű leányának Malvin kisasszonynak. Násznagyok voltak K ö n i g s e g g Fidél gr. és F r i e b e i s z Miklós aradmegyei nagybirtokosok. A fiatal párt S z a t h m á r y Gejza pécskai plébános adta össze.

GYÁSZROVAT.

† Leitner Mariska elhunytáról részvétellel vették a következő gyászjelentést. Leitner Győző, m. kir. posta és távirda tiszt és neje szül. Habrik Etelka, gyermekeik Paula, Juliska és Erzsike, — szülői id. Leitner János és neje szül. Fehér Antónia, sógora Barkó Mátyás s neje szül. Leitner Paula és gyermekeik, ugy számos rokon, ösmerős és jobarataik nevében is fájdalmas szívvel jelenték felejtethetlen drága gyermekük, illetve testvér és unoka L e i t n e r M a r i s k á n a k 1894. márczius hó 3-án, d. n. 6 és fél óraker. életének 7-ik tavašan a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát. A kisenvedett drága halott földi maradványa márczius hó 4-én délután 4 óraker a Csiky Gergely u. 20 sz. házban, a római kath. szertartás szerint beszenteltetett s örök nyugalomra helyeztetett. Legyen álma csendes!

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

Alapítási ünnepély.

— A Chewra Kadischa diszlakomája.

Vasárnap déli 1 óraker folyt le a városligeti vígadó nagytermében az aradi Chewra Kadischa betegsegélyző és temetkezési egyesület alapítási ünnepélye és diszlakomája, melyen mintegy 250 főnyi közönség vett részt.

Az ünnepélyt a templomi énekhar egyházi dala nyitotta meg.

Majd R ó z e n b e r g Sándor dr. főrabbi emelkedett fel s általános figyelem között fej tette ki a szent testvéregylet áldásos céljait, melegen üdvözölte az egyesületelnökeket, gondnokait és tagjeit, akik 200 év óta tettekkel gyakorolják az ember szeretetet.

A nagy szed után el fogadott lendületes énekhar székaztatán a templomi női nusz, melyet pontosan énekelte a Hymálva hallgató közönség kalaplevéve s

Az ünnepe melynek gazd pazar diszlakoma volt, je a következő:

Bouillon. N U.
Halpaprikás.
Zöldség paprik.
Hideg hal sauc.
Vegyes felsz.
Marhasült körözvaspiccal.
mandulás torta. s és kovászos uborka.
Fánk baraczk ma.
Pulyka sült.
Kappan sült.
Borju sült, vegyes,
tek (Compot.) Aposta saláták, beff.
Torták.
Vegyes apró sütemény.
Gardinetto.
Fekete kávé.
Sör.
Magyarádi, mindennemű vizek.

A felköszöntök hoz Vilmos elnök nyitotta prozatát Bing ban a magyar királyt, lendületes tosztangyalát, a királynét és arnemet védette. A tósztot állva hallyi családot elült éljenzással kísérték. végig s lelke I n k e i Emil volt Politikai vonatkozású s tefodik szónok. gyakran félbeszakított sikkilvánításokkal beszédét ide igtatjuk.

Tisztelet uraim!

Alkotmányos országba államnak szabad polgárai vnk, szabadgyarok szeretünk élni szab inkkal, szeretjük fenntartani, megöriz inkkal, szeg hagyományainkat és követn apolni régi dokát. Sokszor kicsinylik, sz gnyolják a magyar ember szok, mely magyar társaságok összeverő, egymást erő pohárköszöntőkben nyit. Pedig ennek a sokszor ostorozott spis magyar szokásnak szerintem megva maga előnye, meg van a maga has is, és nem csak társadalmi életünkben, közélet terén is akárhányszor van hunk nagy fontossága s nagy horderejű ncoziációkat pohárköszöntők alakjában ani.

Tisztelet uraim! Ide s tovber annak, hogy nálunk mint ni beütött az alkotmányosság. K y l tek, kormányok mentek, állam fel és tuntek le, egyszer egys leg sik nagy eredménybe becsapt, osendes víztükrébe hullámokak, megint széles karikákban simultak gyűrűi.

Társadalmi életünkben a kö g y e m terén felpezsdült a tettvágy, a z n a gazdasági kereskedelmi és ipari k fölndítése szinte merész dimenzióltott. A század szabadelvü irányára S z é n y i K o s s u t h és D e á k bölos és afias törekvéseinek bélyege van sütve, a rekozió, sem pártok tusája, sem a pló egyének és felek egymás elleni küz e a nemzetet a szükségkép beállott szavlú haladás utjáról letériteni képesek ne, ol tak, képessé többé nem lesznek.

A liberális, a demokratikus eszme t tör és hely et követe!

Legyüri, leteperi azt, a ki utját áll, feltartóztatlan rohamlépésekben hódít. Mi tisztelet uraim, tanui e haladó kol lemnek, gyönyörködve és elragadtat szemléljük a mi állami életünk fenséges bontakozását és terjeszkedését és az elis rés a hazafias közönet hála érzetével kit jük Magyarország jelenlegi kiváló kormái férfinak a szabad eszmék, a liberális vek érvényesítése körüli tevékeny és buzg müködését.

Ime uraim! Szemünk előtt folyik a ha za, a lelkiismereti szabadság, a vallásszabadság egyenjogúság behozatala, a század legdicőbb elvei az egyik oldalon, a reakció, a maradiság, az előitélet s a babona a másikon. Es történjék bármi, alakuljanak a viszonyok bármiként, rendületlen hitem és meggyőződéssem, hogy a nemzet zóme hovatagább oda fogja dörögni a reakciónak, miként Kossuth oda dörögte a nemzetgyűlés ösdi embereinek, hogy:

H á t h a l l g a s s o n e l a t ö r p e m i n p r i t á s!

Uraim! Az én igénytelen szavam mess-

szire nem hallik, de ha hallatszanék, visszhangot keltene széles ez országban, mert e szavak Magyarország kitünő kormányának, a szabadelvű eszmék kiváló bajnokainak dicsőítésére szólnak.

Uraim! én a magyar kormány tagjaira, az ő magasztos elveik és eszméik megvalósítására, a magyar felelős minisztérium tagjainak egészségére üritem e poharat és kívánom, hogy e férfiakat a szabadelvű magyar államészme, mindmegannyi eleven testületet az Uristen a haza javára és boldogságára még soká, de igen soká megtartsa — éltesse. Eljenek!

Sonnenfeld Károly általános figyelmetlenség és folytonos zajban szólva lelkes szavakban éllette Fábrián László főispánt és endródi Salacz Gyula kir. tanácsos polgármestert.

Rózenberg Miksa dr. mindenben hozzájárul Inkei felköszöntőjéhez, a melyet csak azzal akar megtoldani, hogy a zsidók bár nagy hangon soha sem hirdették, mindig jó hazafiak voltak s hazafiságukkal kiérdemelték a rezepozíciót. Poharát a zsidó hitközségre s annak érdemes elnöke Binz Vilmosra emeli.

Rózenberg Sándor főrabbi újból szót emelt a nagyszabású beszédben fejtegette a szent testvériséget, az összetartást, mely egyedül tette lehetővé, hogy a magyar zsidók a pogány és a középkori Rómának meg nem hódoltak.

Mondottak még számos felköszöntőt, köztük id. Schwartz Zsigmond a lakoma szervező bizottság elnöke, s az ünneplő társaság csak a késő esti órákban oszlott szét.

Hétfőn a Chewra Kadischa megvendégelte a szegény gyermekeket, mire az alapítási ünnepély véget ért.

(*) A „Kölcsey dalkör“ választmánya a hó 6-án este 8 órakor a kör rendes helyiségében ülést tart, melyre a választmány tagjait és az érdeklődő tagtársakat tisztelettel megüvja: Hollósfy István titkár.

MULATSÁGOK.

(=) Bálózó szociálisták. Az aradi szociálisták vasárnap este rangos vigalmat csaptak az aradkorona vendéglőben. A mulatság kezdődött s kivijagos kivirradt táncozzal fejeződött be. A hölgyek a következők:

Szernets Teréz, Somogyi Erzsike, Tolnai Mariska, Balázs Erzsike, Mariska, Popovits nővérek, Kulcsár, Bakó Lenke, Stuber k. a., Weisz Erzsike, Deicsek Anna, Meglics Mariska, Némethy Vilma, Menses Gizella, Sarai Hermína, Fock nővérek stb.

A szökök: Abraham Sándorné, özv. Száviné, özv. Kakicsné, özv. Wald Julianna, özv. Nag Julia, Telek Jánosné, Staudbergerné, Horváthné, Pudicsné, Tóth Sándorné, Szabó Béláné, Kulín Jánosné, Popovits Vazulné, Somogyi Sándorné, Hiszenné, Deák-né, Hernbachné, Kovácsné stb.

SZINHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

Műkedvelők a színpadon.

— A „Vöröskereszt“ egylet első estélye. —

Arad, márczius 5.

Zsufolásig megtelt a színház. Arad jó izléstű közönsége valóságosan élvezett. Ez a színházi est nemcsak a szemnek nyújtott gyönyört, de élvezetet szerzett azoknak is, a kik akármilyen szellemes apróságokat is csak ügyes előadásban tudnak és szeretnek élvezni. A büszkeség egy nemével emlékezünk meg erről az előadásról. Büszkéek vagyunk a mi műkedvelőink ügyességére és buzgalmára, melyet a jó ügy érdekében kifejtettek.

A siker tehát teljes. Mikor ezt konstatáljuk, lehetetlen, hogy a legmelegebb elismeréssel ne emlékezzünk meg Balassa Jenőről az előadás rendezőjéről, a kinek az az épen nem megvetendő szerepe jutott osztályrészül, hogy heteken keresztül Arad legbájosabb leányainak, asszonyainak utmutatást adhatott arra nézve, hogy hogyan kell jól játszani a világot jelentő deszkákon.

Az eredményvel ő is meglehetett és meg is volt elégedve, mert nem meddő munkát végzett, hanem olyat, a melynek sikeréről még sokáig fog beszélni a színházi est közönsége.

Könnyű volt Balassának, mert valamennyi dilettánsa ügyes volt és mindenekelőtt csinos, a kikkel — ha ügyesek nem lettek volna is — nem munka, hanem élvezet a foglalkozás.

Valamennyi aranyos szép leány, szép asszony, mind úgy mozgott a deszkákon, mintha csak mindig rajtuk élt volna.

Mennyi üdeség, mennyi báj és mennyi könnyedség is volt az este azokon az ócska deszkákon? Az ifjuság aranyos derűje áradt szét róluk le a nézőtérre, a hol magával ragadta, felvillanyozta az egész közönséget, mely egész vervevel tapsolt.

Akármikor lépett a színpadra egy-egy bájos dilettáns-művész, mindig előkerült a zenekarból egy-két virágcsokor, a melynek szépségét csak a színpadon mozgó virágok bája homályosíthatta el a maga tüneményeszerű voltaival.

Legmegkapóbb volt a tündérvíg tábló. Azokhoz a virágokhoz képest, a melyek a táblóban mesteri egész csoportosultak, a mesebeli tündérvíg virágai csak kórók lehetnek. A közönség nem tudott eltelni a nézésével, folyton újra és újra akarta látni azt a művészcsoportot érdemes, feledhetlenül kedves képet. Tapsolt, lelkesült a közönség, csak hogy még egyszer — ha csak egy perczre is — bekuhkanthasson a tündérvígbe. Háromszor húzták fel a függönyt, háromszor gyönyörködtek a megkapó képben. A negyedszer felzúgó tapsvihar Balassának, a rendezőnek szólt, a kit a lámpák előtt meg is éljeneztek.

Az általános hatás konstatálása után, lássuk a részleteket, a melyek magukban is kiemelkedők voltak.

Ha te úgy, én is úgy.

Felgördült a függöny lassan, méltóságteljesen, mintha tudta volna milyen végtelen kedves meglepetéseket rejtegett, felgördült és ott állt előttünk a komornak legszebbje, legbájosabbika, könnyű természetén szeliden folyt körül a lány, kék szövet, míg derekát a kaczer, kis csipke kötő szalagja fonta át. Aztán kezdte mondani szerepét, de mintha nem is szerep, egy betanult valami lett volna az, oly könnyedén, oly természetesen hangzott a szó a bájos ajkáról. Mikor aztán belépett a kedves komorna, a szemfüles Klárka urnője a szép és özvegy Zalárdi báróné és összefonódott a két hölgy dallamos hangja, úgy hangzott a fülnek, mintha zenélnének édes hangu, légyszavú húrokon.

Megtörtént aztán a szellemes kis vigjáték irojának jóvoltából, hogy a felingerült báróné kidobott egy virágcserepet, mely ominozusan épen egy ur fejére esett, természetesen ő feljött és így került a színpadra Aktási Richárd. Megélték a sikeresen előadott dialógot, melynek elmondása alatt úgy a szerepében kaczer báróné, mint a helyzeténél fogva ötletes Aktási ügyvéd helyes felfogással játszottak és ügyesen mozgottak.

A komorna rövid, de kedves szerepét Eörv Eszike urhölgy játszotta, ki a szökök kivül is játszott a helyzetekhez illő gesztussaival. A báróné nehéz szerepe biztos kezében volt. Gellényi Ernő urnő oly bátran beszélt, mozgott, gesztált, mintha csak otthona lenne a színpad. Hanem Salacz Dezső sem maradt vissza hölgy partnerei mellett. Derekas szerepét kellemes hangjával érvényre tudta emelni. Szóval a Hatengy, én is úgy apró vigjáték szellemes ötletei olyan szereplőket bírtak a kedves műkedvelőkben, a kik azoknak az ötleteknek meg tudták adni az élt, még Lacsay Gyula is a szolgáló tizenkét szavás szerepével. A függöny lezaladt és a színházban felzúgott a taps.

Az egyetlen leány.

Feszült várakozással leste az első vigjáték sikerétől rózsás hangulatra kelt közönség

a függöny másodszori fellebbezését. Most már várta a sima, perfekt játékot a műkedvelőktől, kik megmutatták az első kis apróságban, hogy nemcsak Thalia fölkelet papjai és papnői homlokán ég a játszás muzsacsókja, hanem az övéken is.

Es nem is csalódtak.

Az egyetlen leány szereplői egytől-egyig, kifogás nélkül vitték keresztül fáradságos, nehéz szerepeiket. Szumbalinszky földbirtokost Bejczy Árpád oly precíz és hivatott színésznek is öccsülévé való biztossággal alakította, mely a már látott szereplők sikereit is felülmúlta. De megjátszott szerepeikkel egy nivón állottak véle Krón Kálmán Gomojtó Mátyásával és Szilárd Emil Ratainszky Kázméjjával. Az öreg Boldizsárt más eljátszhatta volna, hanem jobban mint Baross Zsigmond, nem. Ezek már nem műkedvelők, ezek már kész színészek.

Sorbán János Maroczkyje és Istvánfy Béla Darzsinszkyje tökéletesen kikerekítették a férfi szerepek helyes keretét.

Es most mondjanak gorbának, udvariattannak, hogy nem a hölgyeket dícsértem fel először, hanem ez csak taktika.

A legszebbet, legédesebbet mindig a végére szoktuk tartogatni. Igaz ugyan, hogy a hölgyek jobban nem játszottak, mint az urak, mert jobban már nem lehetett volna játszani, hanem a hölgyeknek előnyük van: a báj, a kellem, a grációzitás.

Ot olyan szép leányt birhatni, mint Bejczy Árpád — no persze csak a színpadon — szinte a lehetetlenséggel határos. Gyöngye itt a toll, mely kritikát írjon Arad legszebbjeinek játékaról. Ok játszottak, mi tapsoltunk. Az öt bájos leány szerepét Gellényi Ernő urnő, Hász Mariska, Cimponeriu Ius, Martos Sárika, Antalfy Boriska urhölgyek tették feledhetlenné a közönség előtt.

A pezsgő humora vigjáték ötletein kívül még Baross Zsigmond babékoszoruja kellet: nagy derűtséget, melyet büszke diadalal vitt a színpadok mögé.

A szereplőket a függöny legördülte után fel-felzúgó taps hívta a lámpák elé.

Tündérvíg.

Nem akarunk meddő munkát végezni s azért nem igyekeztünk körvonalalaiban sem elképzelhetővé tenni a színházi est koronáját, a táblót. Csak az általános behatást adjuk vissza.

A szököket a színpad közepén állott. Robitsék Margit urhölgy volt a vizililiom, a képcsoportozat központja. A bájos liliomot két aranyos cukorbaba Adler Anuska és Adler Elek fehér galambok képében vették körül. Két oldalán Farkas Ilonka és Farkas Janka urhölgyek vízi, Brindus Margit urhölgy kagyló, Mahler Aranka és Trautler Irén urhölgyek mohatündér alakjai keltettek bámulatot. A táblóban a legszebb mezei virágokat Kositski Gizike és Kristyóry Mariska urhölgyek képezték.

A török csoport a színpad baloldalán volt elhelyezve. Hess Vilmosné és Mistét Sándorné urnők mellett a beduin irigylendő szerepe Krón Kálmánnak jutott. Takaros volt jobbra a magyar csoport. Hász Sárika urhölgynél bájosabb csoport menecskét képzelnem sem lehet. Antalfy Boriska és Hász Erzsike olyan paraszt leányok voltak, aminők csak nagyon szép képeken léteznek, de az életben aligha. Hász Béla takaros szabadságos huszár, Spilka Antal törölmetszett eredeti paraszt legény, Lászlóffy Béla pedig egyszerűen irigylendő parasztagyazda volt.

Az olasz csoport urnőjét személyesítő Meixner Valéria urhölgy mellett Riesdorfer Béla volt a gondolás.

A japán csoportot Sonnenfeld Károlyné urnő és ifj. Kintzig János dalmok képezték.

A roccoco csoportot az előszínen Herman Gyuláné urnő, Földes Lujza urhölgy, Komlóssy Sándor és Lacsay Gyula alkották.

A jobboldali virágcsokor bájos szálai Avary Sarolta (tarka szegfű), Böhm Laura (orgona), Hász Mariska (Rózsa), Kneffel Juliska (gyöngyvirág), a baloldalának pedig Istvánfy Erzsike (ha-

vasi gyopár), Kertay Irma (sárga rózsá) Knotty Sárika (napraforgó) és Martos Sárika (sarkantyú) urhölgyek voltak.

A szín jobb oldalán Cimponeeriu Ius, a baloldalon pedig Salacz Erzsike urhölgyek bájos szobrai egészítették ki a képet.

Legelől féltérde ereszkedve egy aranyos kis Amor feszítette meg ivéta tablók számára. A kedves kis cukorhaba Avariffy Irénke volt.

Ma este a tegnapi est megújul, még egyszer gyönyörködünk a bájos képben s azután legördül a függöny, letűnik a szinpadról a mi dilettánsaink kedves serége s visszafoglalják a tért a színészek. (G.—K.)

* Ujházi vendégjátéka. Sem Ujházy, sem a „Vasárnap” nem tudta megtölteni este a színházat. Pedig ugyancsak bánhatja mindenki, ki otthon maradt a „Faluroszasz” előadásáról. — Ha már nem vonzza a közönséget a „Faluroszasz” örök szép, eseményekben dus, szingazdag meséje, úgy magának Ujházy Ede Gonosz Pistája megérdemelte volna a zsufolt házat. Bizonyára sok színésztől láttuk már Tóth Edének e pompás típus alakját megjátszani, hanem Ujházy alakítása mellett bizony elmaradnak azok. Szinte káprázatnak véltük, hogy ez-e az az Ujházy, a kit pár nappal ezelőtt mint Chamberlant, Beilner. Vendelt stb. tapsoltunk. Ha kevesen is voltak a színházban, tapsban nem volt hiány, mely a nagy művész kiváló alakítását jutalmazta. Egészen elkényesztetett bennünket hosszas vendégszerplésével és most annál rosszabbul fog esni a hiány, hogy nem láthatjuk. A hétfői vonat elvitte körünkből a kedves művészt.

* Hunyadi József jutalomjátéka. Hunyadi Józsefnek, szintársulatunk széphangu baritonékesének szerdán este lesz a jutalomjátéka. Ez alkalommal a „Parasztkisasszony” kerül színre, melyben Hunyadinak pompás szerepe van. A körönség bizonyára meg fogja tölteni a házat s tünnetni fog egy jó színésznek és jó énekesnek.

* Figyelmeztetés. A Vörös Kereszt mai előadására jegyek még kaphatók Gonda László színházi pöntárnoknál.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Ki a házamból! Vaszalie Floricze pejséni leányzó, Gáspár Juon bátyjával vadházasságban élt. A két emberfiának, kiket csak a szerelem fűzött össze, az évek múltával gyermekeik is szaporodtak. Történt azonban, hogy Gáspár meghalt, ekkor Gáspár Juon, ki mindig rossz szemmel nézte ezt a vadházasságos életet, vasvillával rontott a védelmező nélkül maradt Vaszalie Floriczéhez és e szavakkal: Ki a házamból, ki akarta üzni a nőt gyermekével. Az asszony nem akarta elhagyni a házat, hova minden emléke, boldogsága kötötte, mire Gáspár Juon előbb a vasvillával fenyegette, majd a házat akarta felgyújtani, miközben rettenetes szavakkal szidalmazta Vaszalie Floriczt. — A gonosz szándékban azonban megakadályozták Gáspárt. A kir. törvényszék tegnap tartott büntető gyűlésén Gáspár Juont magánlak és becsületsértésért 6 hónapi börtönre és 10 forint pénzbírságra ítélte.

TÁVIRATOK.

A Pesti Kereskedelmi Bank osztaléka.

Budapest, márcz. 5. (Saj. tud. távirata.) A Pesti Kereskedelmi Bank múlt évi tiszta nyeresége 2.101,229 frt. Az osztalékot részvényenkint 60 frtban állapította meg.

Öngyilkos muzsikus.

Budapest, márczius 5. (Saj. tud. táv.) Pinkusz Henrik, az operaház kiváló muzsikusa, a ki a Pinkusz-négyes kamarakonzertjéről híres, ma reggel öngyilkosságra szánta magát, ami azonban nem sikerült. Levetette magát Muzeum-körut 2. szám alatt levő harmadik emeleti lakásá-

ból. Mielőtt azonban leért volna az udvar kövezetére, a második emelet folyósó korlátján megakadt. Onnan szedték föl a mentők félholtan.

Az aradiak éppen akkor vonultak a Pannoniából a képviselőház felé. A csoportosulás láttára ők is többen oda szegődtek és asszisztáltak a tragikus jelenetnek.

Hogy Pinkuszt mi vitte rá erre a nyaktörő vállalkozásra, még nem tudják.

Orosz vám- és kereskedelmi szerződés.

Budapest, márczius 5. (Saj. tud. táv.) A magyar és osztrák képviselőházban holnap azonos törvényjavaslatot terjesztenek elő az Oroszországgal kötendő ideiglenes vám- és kereskedelmi szerződés tárgyában. — E mellett tárgyalások folynak 10 évre szóló végleges kereskedelmi szerződés létrehozatalára.

Öngyilkos árvaszéki ülnök.

Budapest, márczius 5. (Saj. tud. táv.) Feldl István baranyamegyei árvaszéki ülnök tegnap föbelötte magát. Feldl a legutóbbi árvaszéki visszaélések miatt gyanúsították s ma lett volna a vizsgálóbírónál ez ügyben kihallgatás. Feldl hátrahagyott levelében teljesen ártatlannak mondja magát.

Német hadihajó az Adrián.

Fiume, márczius 5. (Saj. tud. táv.) Moltke német hadihajó Abbázia előtt horgonyt vetett.

Kossuth egészsége.

Turin, márcz. 5. (Saj. tud. távirata.) Legújabb jelentés szerint Kossuth jobban érzi magát, s orvosai megkezdték újabban a massage kurát.

A szerb függetlenségi nyilatkozat.

Belgrád, márczius 5. (Saj. tud. táv.) A függetlenségi nyilatkozat holnapi évfordulóján Sándor király Milánt újból kinevezi a szerb hadsereg tábornokává. A gratulációknál Milán a tisztikar élén szencsekivánatait fejezte ki a királynak. Holnap dinere lesz, melyre a király nem hívja meg az orosz és francia követeket. Az ebédre egyetlen radikális párti sem hivatott meg.

Az új angol miniszterelnök.

London, márczius 5. (Saj. tud. táv.) Roseberry délben értekezett Haricourt, Kimberley, Bannermann és Morley miniszterekkel. Roseberry ma delután, miniszterelnökké történt kineveztetése alkalmából a Buckingham palotába kézcsókra megy.

Vilmos császár szemleutja.

Pola, márczius 5. (Saj. tud. táv.) Vilmos császár márczius vége felé ideérkezik, hogy a tengerészeti intézményeket megsemlélje.

KÖZGAZDASÁG.

Az aradi első takarékpénztár közgyűlése.

Vasárnap d. e. 10 órakor tartotta meg az aradi első takarékpénztár saját helyiségében 53-ik évi rendes közgyűlését a részvényesek élénk érdeklődése mellett.

Nikodém János elnöklete alatt jelen voltak: Bánhidy Antal br., Becsey Hugó, Braun Mór, Bogdán Virgil dr., Buchsbaum Dezső, Csepregy Mihály, Dániel Kálmán, Dengl Lajos, Domány József, Edelmüller József, Eles Armin, Fényes Kálmán dr., Freyberger József, Gruber Hugó, Haim Alajos, Hermann Gyula, Illmann Ottó, Inkei Emil,

Kneffel Lajos, Kohn Zsigmond, Kornay Károly, Kollmann Mór, Kugler István, Lacza Gyula, Maresch Gyula, Mihálik Béla, Mü Károly, Nemess Zsigmond dr., Petco László dr., Priegl István dr., Pozsgay Lajos dr., Rajcsányi Albert, Ring Lajos, Robicek Gusztáv dr., Sallay Béla dr., Schartner Sándor dr., Scherhag Henrik, Szécsényi Adolf, Simalya Mihály és fia, Schuster Illés dr., Szojka János, Szontagh Géza, Spitzer Ignác, Steiner Jakab, Steiner Ferencz, Tedeschi Viktor, Varjassy József, Wadowszky Gusztáv, Winter Adolf stb.

Nikodém János elnök üdvözlővén megjelent részvényeseket s miután konstatalja, hogy 33 részvényes — 218 szavazattal jelen van, a közgyűlést mint határozatképest megnyitja és a jegyzőkönyv vezetésére Zöldy Jenő főpénztárnokot, hitelesítésére pedig br. Bánhidy Antal és Becsey Hugó részvényeseket kéri fel.

Elnök a tárgysorozat előtt bejelenti, hogy Varjassy József az elnökségről betegsége folytán a közgyűléshez intézett levélben, melyet Lukácsy Miklós vezérigazgató felolvasott, — leköszönt. Sajnálkozása kifejezése mellett indítványozza, hogy a közgyűlés Varjassy 3 évi elnöki vezetéséért elismerését jegyzőkönyvileg fejezze ki. — Egyhangulag elfogadták.

Lukácsy Miklós vezérigazgató olvasta fel ezután az igazgatósági jelentést.

Inkei Emil indítványára a közgyűlés az egyes üzletágak forgalmának kimutatását, miután a helyi lapokban ugy is közölve lett s így mindenki előtt ismeretes — felolvasottnak tekinti, — míg a nyereség felosztási javaslatot és a felügyelő bizottság jelentését vezérigazgató a következőkben terjesztette elő:

Az 1894 évi mérleg szerinti nyereség tesz 60,080 frt 29 krt, ebből levonva: 1. A 400 db régi részvénytőke egész évi 6% kamatját 7200 frt — kr. 2. A 400 db új részvénytőke fél évi 6%-os kamatját 8600 frt — kr. 3. Az 1892. évről elővezetett nyereség feleslegét 436 frt 13 kr. Összesen 11236 frt 13 kr. Marad 48844 frt 16 kr.

Ennek folytán a 48,844 frt 16 kr. szabályok 107. §-ának rendelkezéseivel vetkezőleg osztandó fel: 1. A befizetett részvénytőke utáni 6% és pedig: a) tőkét képviselő 400 db régi részvélyre 7200 frt — kr. b) 120,000 frt viselő 400 db új részvény után fél év 6% kamatját 8600 frt — kr. Összesen 10,800 frt — kr. 2. Alapoknak: a) 10% a rendes alapnak 4884 frt 41 kr. b) az alapszám 14. § értelmében a különl. tartalékalap 811 frt — kr. Összesen 5,695 frt 41 kr. 3. 10% jutalék az igazgatóknak 4,884 frt 41 kr. 4. A felügyelő bizottságnak járuló tiszteletdíj 900 frt — kr. 5. A hivatalnoki nyugdíj alapnak járuló 2% 976 frt 89 kr. 6. Felülosztalékul: a) A régi részvényeknek az 1. a) szerinti 70 frtra leendő kiegészítésül 20,800 frt — kr. b) Az új részvényeknek az 1. b) szerinti 35 frtra leendő kiegészítésül 10,400 frt — kr. Összesen 31,200 frt — kr. 7. Jótékonyozó és közhasznú adakozásokra 700 frt — kr. 8. A társulati hivatalnokok jutalmazására a vezérigazgató kivételével 1,200 frt — kr. 9. Az 1894. évi nyereség számla javára 3,723 frt 58 kr. Összesen a mérleg szerinti nyereség 60,080 frt 29 kr.

A felügyelő bizottság jelentése a következőleg hangzik:

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-ában megállapított kötelességünknek megfelelőleg a lefolyt 1893. üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betervezni:

A társulati ügykezelést az 1893. év folyamán rendszeresen ellenőriztük s az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk azt, hogy a társulati ügykezelés minden ágában teljes pontosság és rend uralkodik.

1893. évi december hó 31-én megkezdtük a vagyonnak leltári felvételét mely behatóan teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvezetett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1893. üzletévi mérleget, valamint a nyereség- és veszteség-számlát a kifogástalanul

vezetett és szabályszerűen lezárt számtételi könyvek, továbbá az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, zárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek találtuk.

Hozzájárulunk az igazgatóságnak velünk közölt azon javaslatához, hogy az 1893. évi nyereségből a régi részvényekre alapszabályilag eső 6 százalékos kamatokban 7200 frt felülosztalékban pedig 20800 frt az új kibocsátású részvényekre alapszabályilag eső hat százalékos kamatokban fél évre 3600 frt felülosztalékban pedig fél évre 10400 frt Összesen 42000 frt, tehát egy régi részvény után egész évre 70 azaz Hetven forint, egy új kibocsátású részvény után fél évre 35 forint azaz Harminczöt forint fizetessék ki.

A mérleg szerinti nyereségből még fennmaradó összegek hovatfordítása iránt az igazgatóságnak további javaslatát szintén elfogadjuk s tisztelettel kérjük, hogy a zárszámadás és mérlegnek jóváhagyása által az alapszabályok 30. §-a értelmében határozni méltóztassék.

A jelentések tudomásul vétele után, Nikodem János elnök ugya maga, mint tisztársai részére a felmentvény megadását és a választás megejtését kéri a közgyűléstől. — A tisztikar szokásos évi felmentvényének megadása után Kornay Károly indítványára a közgyűlés az igazgatóság, a felügyelő-bizottság, tisztviselői kar és vezérigazgatónk egyhangulag jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Ezután következett a választás megejtése. A szavazatszedő bizottság a következőleg alakult: elnök Kugler István, bizottsági tagok Priegl István, és Inkei Emil, jegyzők Zöldy Jenő és Herold Gyula.

Az elnök érdeklődés mellett lefolyt szavazás eredményét Kugler István elnök a következőkben hirdette ki: Elnök: Sarlot Domokos. Igazgatók: Domány József, Hann Alajos, Nikodem János, Sallai Béla dr., dr. Schuster, Tedeschi Viktor. Felügyelő-bizottság: Dániel Kálmán, Maresch Gyula, Braun Mór, Szontagh Géza póttag. Váltó-bizottság: Assael Adolf, Abraham Bing Ede, Dobiaschi József, Gutzjahr Mihály, Hermann Gyula, Lustig Armin, Müller Károly, Ede dr., Spitzer Ignácz, Steiner

Az igazgató-választmány: Atzél külső, Bánhidya Antal, Csepreghy Gyula, Zoltan Gyula dr., Kornay Károly, Sallai Alajos, Mülek Lajos dr., Posgay László, Priegl István dr., Robitsek Gusztáv dr., József József, Wadowszky Gusztáv, Illmann Nikodem J. elnök megválasztott társai nevében megköszöni a közgyűlés bizalmát és bejelenti, hogy a részvények után fizetendő osztalék a mai naptól kezdve az intézet pénztáránál felvehető, mire a közgyűlés fél 12 órakor véget ért.

A légszeszvilágítási társulat közgyűlése.

— Az „Aradi Közlöny” tudósítójától. —

Arad, március 4.

Vasárnap délután gyűltek össze a légszeszvilágítási társulat részvényesei, hogy meghallgassák az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentéseit. Zajos helyesléssel fogadták a felolvasott jelentéseket, mely elismerése volt az igazgatók lelkes és eredményt felmutató működésének. A közgyűlés egyik fő tárgyát képezte Weidenfeld István dr. igazgató irásában benyújtott javaslata, mely azon szerződésről szól, melyet Arad város törvényhatósága a légszesz társulattal kötött.

Habár a közgyűlésen nem került elő neve annak a férfinak, ki szakavatott képzettséggel vezeti a részvénytársaság ügyeit, hanem mi e helyen nem mellőzhetjük. Elismerés és tisztelet ennek a férfinak, a gásgyár műszaki igazgatójának: Stepaniczka Manónak.

A közgyűlés részletes lefolyását az alábbiakban adjuk:

Vasárnap délután kevéssel négy után Szontagh Gyula igazgató elfoglalta az elnöki széket. A közgyűlésen az itt felsorolt részvényesek jelentek meg.

Heinrich Sándor, Simay István, Szontagh Géza, Salacz Gyula, Domány József, Kneffel Lajos Mayer Sámuel, Bund Henrik, Bartsch Alajos, Weidenfeld István dr., Nemess Zsigmond dr., Sallay Béla dr., Haim Alajos, Lusztig Armin, Koczuba József, Walfisch Armin, Eles Armin, Verbos Adam.

Szontagh Gyula, Bonts Döme dr. elnök helyett, mintán üdvözölte az egybeült részvényeseket és kijelentette a közgyűlés határozat képességét, a gyűlést megnyitotta. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkérte Salacz Gyula és Kneffel Lajos urat. Weidenfeld István dr. olvasta az igazgatóság jelentését, melyből a következőket közöljük.

A légszeszhasználatának mind szélesebb körben való igénybevételét és a fogyasztás jelentékeny emelkedését konstatahatjuk. Ezen siker nagy részben annak tulajdonítható, hogy a közönség mindjobban méltányolja az „Auer” égők kiváló előnyeit. Ennek tekintetbe vétele a nagyobb terjesztésre való törekvésre indította az igazgatóságot azon intézkedésre, hogy a légszeszberendezési munkálatoknál a felekkel szemben csak a saját előállítási költségeinket hoztuk számításba s azoknak részletekben fizetését is megengedtük.

Ugyan ezen okból ajánlatosnak tartjuk a magánvilágítás céljából igénybe vett légszesz árát 1. évi május hó 1-től 10 százalékkal lejjebb szállítani a mint a motor széllokra igénybe vett légszesz árát 12 krra szállítottuk le.

Miután mi társulatunk feladatát és célját mindig akképp értelmezzük, hogy annak nem egyedüli feladata minél nagyobb nyereségek elérése, hanem hogy a légszeszvilágítás behozatala által városunkat emeljük ajánlatot tettünk sz. kir. Aradváros hatóságának arra nézve, hogy a „Barossétányt” „Auer” égőkkel kivilágítani hajlandók vagyunk.

A nyereségyelosztásra vonatkozólag a következő javaslatot tesszük:

a tartalékalap öregbítésére 5 százalékos 833 frt 54 kr., az igazgatóság tagjainak jutalékaul 10 százalékos 1667 frt 8 kr., a felügyelő bizottság javadalmazására 2 százalékos 333 frt 42 kr. jutalmazásokra 3 százalékos 500 frt 18 kr., 700 drb 1893. évi szelvény beváltására a 15 frt 10,500 frt, fölösosztalékra eddig beváltatott 20 drb részvény után a 3 frt 60 frt, a jövő évi számlára elővezetendő 3512 frt 39 kr.

Ezekhez képest az 1893. évi szelvények 1894. évi május hó 1-én 15 frttal volnának beváltandók.

A jelentést a közgyűlés helyesléssel vette tudomásul.

Weidenfeld István dr. erre hosszas beszédben fejtegeti azt a viszonyt, melyben a légszesztársulat Arad városához áll. Nem érdek vállalat ez, hanem oly társulat, hol a polgárok adták össze filléreiket a megteremtésre és amely vállalatban most már több mint háromszázezer forint befektetés van. Ezután irásban a következő javaslatot terjesztette be:

Az aradi légszesz világítási részvény társulat a sz. kir. Arad város törvényhatóságával 1872. évi augusztus 2. napján kötött szerződés 18. és 34. cikkelyeiben meghatározott módon felbonthassa, épen oly módon, mintha a felmondást 1892. évi január havában eszközölte volna s hogy ezen felmondás alapján a szerződésben megállapított feltételek mellett a légszeszvilágítás társulatot magához válthassa. Ezen felmondás eszközzésére jogot ad sz. kir. Arad város törvényhatóságának oly módon, hogy ezen felmondás csak a villanyvilágítás behozatalára kitűzendő pályázatban megállapítandó határ idő utolsó napja előtt 4-5 nappal eszközölhető és pedig csakis azon esetben, ha sz. kir. Arad város közönsége a felmondás eszközzésénél egyidejűleg kijelenti, hogy az eszközölt felmondástól többé egyoldalulag vissza nem léphet, hanem az esetben, ha a felmondást eszközölte légszeszvilágítási vállalatot becselő bizottság által megállapítandó árban a szerződés módoszataihoz képest magához váltani köteles.

A javaslatot a közgyűlés elfogadta, mire Szontagh Gyula tisztársai nevében lemond és kéri a közgyűlést, válassza meg új tisztikarát.

Miután Salacz Gyula polgármester megleg szavakban megköszöni a közgyűlés és felügyelő bizottság buzgóságát, Sallay Béla

indítványára, közfelkiáltással, egyhangulag újból megválasztott a tavalyi tisztikar. Ennek értelmében igazgatók: Bonts Döme, Bund Henrik, Eles Armin, Szontagh Gyula, Weidenfeld István. A felügyelő bizottság tagjai: Haim Alajos, Heinrich Sándor, Szontagh Géza és póttag Simay István.

Elnöklő Szontagh Gyula megköszönve a beléjük helyezett bizalmat a gyűlést tárgy hiányában bezárja.

Sz es z ü z l e t.

— Március 5. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyera szeaz 53.50, kicsinyben 54.— hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatözade

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, március 5. d. n. 5 óra.

Gabona	Ár	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánsági	szilárd	7.20—7.65
	tiszavidéki	„	7.25—7.65
	pestvidéki	„	7.30—7.65
	fehérmezei	„	7.20—7.65
	bácskai	„	7.30—7.70
észak-magyarországi	„	„	„
Reza	—	lanyha	5.45—5.70
Árpa	takarmány	osend.	6.—6.40
	égetni való	„	6.65—7.50
	sörfőzdei	„	7.90—9.25
Zab	—	szilárd	6.90—7.90
Teageri	bánsági	szilárd	—
	másnomü	„	4.60—4.70
Káposzta-repeze	—	lanyha	—
Köles	—	osend.	4.50—4.60
Buza	tavasza	szilárd	7.49—7.51
	junius 1894	„	7.23—7.25
	ősze	„	„
Teageri	május-junius 1894	szilárd	—
	szept-október 1893	„	4.88—4.90
Zab	Budapest sz. tavasza	szilárd	—
	Budapest sz. őszre	„	6.75—6.77
Káposzta-repeze	aug.-szeptember 1893	lanyha	11.90—12.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsdén.

Budapest, 1894. március 5.

Magyar aranyáradék 4%	118.25
Magyar koronáradék 4%	95.25
Magyar arany 4 1/2%	126.—
Magyar ezüst 4 1/2%	102.25
Magyar keleti vasut 1876.	123.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	95.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	152.50

Aradvárosi

színház.

Évadbérlet szünet.

Havibérlet szünet.

Kedden, 1894. évi március hó 6-án:

A magyar szent korona országai vöröskereszt egylete aradvárosi választmánya által műkedvelők szives közreműködésével rendezett

jótekonyczélú előadás.

Az egyetlen leány.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Gróf Fredró Sándor. Fordította: Radnótfay Sámuel.

EZT MEGELŐZI:

Ha te úgy, én is úgy.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta: N. N.

VÉGÜL:

Tündérkert.

Nagy némaképlet.

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Március 5. —

Arany Kulcs szálloda: Ösv. Buzár Tivadarné bírto-kosnő, Murány. Forr Jakab kereskedő, Kőtegyán. Mező-vics Lajos hivatalnok, Petrossény. Vasuti szálloda: Schul József útletember, Péca. Dre-gits Miklós kir. felügyelő.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Reisinger A. S. által bérben tartott felső Marosparti 13. 14. számú 1030⁶⁰/₁₀₀ □-ölnyi, valamint a felső Marosparti ugyancsak fentnevezett által bérben tartott 14. sz. 216⁸⁰/₁₀₀ □-öl és 14. számú 400 □-ölnyi, végül a bulcsi uradalom nevében eddig Hirschmann Simon által bérben tartott alsó Marosparti 1000 □-ölnyi falerakó helynek 1894. évi május hó 1-étől számítandó 3 vagy több évre való bérbeadása iránt folyó évi márczius hó 12-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár a felső Marosparti 13, 14/1, 14/2, 14/3. számú falerakó helyeknek □-oleért évi 25 kr., az alsó Marosparti falerakó helynek □-oleért évi 20 krnyi bér.

Bánompénzül letesendő 26 frt, 16 frt, illetve 20 frt készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők. Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi február hó 19-én tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső,
aljegyző.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatalától.

1978 | 894. k. h. sz.

3-3

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 3237/131-881. sz. a. kelt s a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium által 54186 | 884. sz. a. jóváhagyott szabályrendelet alapján felhivatnak a ház, kert, szőlő és földtulajdonosok és bérlők, hogy udvarukban, kertjükben, szőlőjükben és tanyaföldjeiken levő gyümölcs és díszfákról, bokrok és cserjékről a hernyófészkeket és petegyűrűket folyó évi márczius hó 15-éig leszedessék és azokat tüzveszélyre alkalmat nem szolgáló helyen elégessék, — tavasz és nyár folyamán alatt mutatózó hernyókat és hernyóhálókat leszedessék és elégessék.

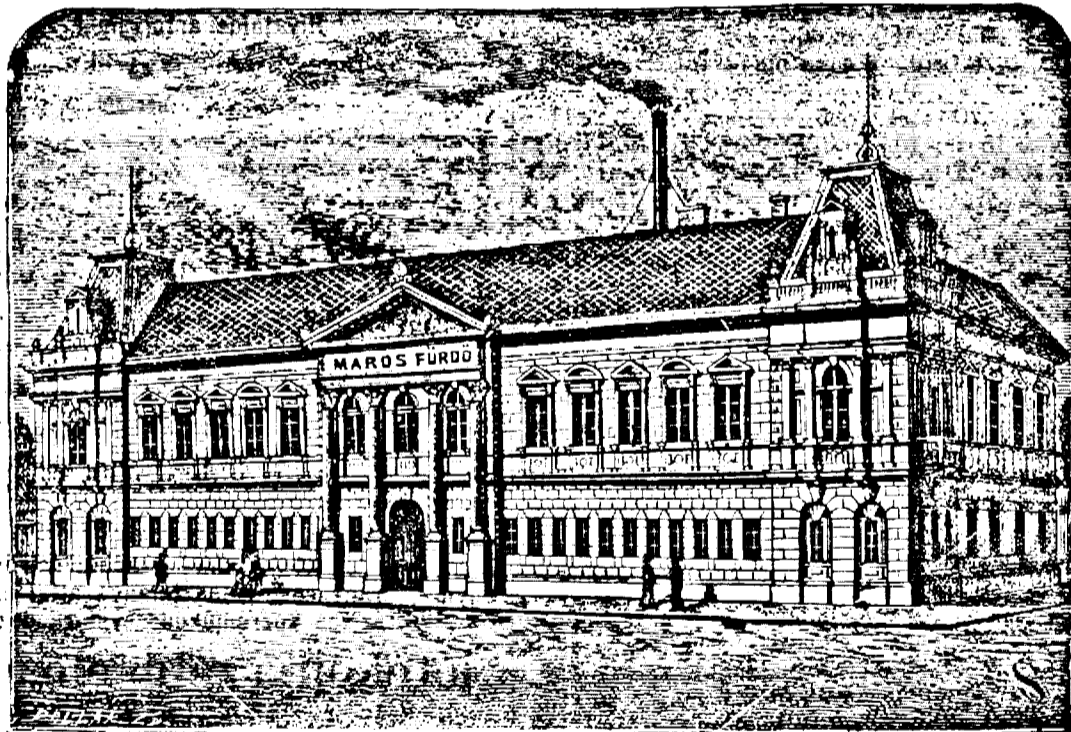
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellémesebb neme, mely testünket felüdíti, szibbásdásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendszeres mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdés kiválólag a gőzfürdővel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadíttassék azáltal egészségünk biztosítottatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

a fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A előteremben hideg lélek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak. Szűrt Maros-ivóviz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.
Egy gyermek-jegy	— frt 40 kr.
Uszás-tanítás.	
Idényjeggyel együtt	12 frt — kr.
Uszoda.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.
10 drb bérlet-jegy	— frt — kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.
10 drb bérlet-jegy	— frt 30 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	— frt 56 kr.
30 drb bérlet-jegy	18 frt 50 kr.
Masszázs egy személy	— frt 70 kr.

Vízgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
30 drb bérlet-jegy	18 frt 50 kr.
Vas és móor-fürdő.	
Egy személy-jegy	1 frt — kr
10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr
Kád-fürdők.	
Ruhával	— frt 50 kr
Ruha nélkül	— frt 40 kr
Villany-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Külön ruha-díjak.	
1 lepedő vagy palást	7 kr.
1 törölköző	3 kr.
Pénztárnyitás	
nyáron reggel 6 órakor.	
télen reggel 7 órakor.	

A Simay-féle gőzfürdő-épületben az emeleten napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utcái, parkettával kikapolt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgáltatással kiadó.

A házban van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.

9 7-12

Egyben minden tulajdonos és bérlő felhívatik, hogy amennyiben szomszédja a fennebbi kötelezettségnek eleget nem tette, azt a kapitányi hivatalnál bejelentse.

Erről az érdekeltek azon hozzáadással tesittetnek, hogy a rendes hernyózást mulasztó tulajdonosok vagy bérlők a hivatkozott szabályrendelet 4. §-a értelmében azonfelül hogy az elmulasztott munkálat az ő költségekre hivatalból fog elrendeltetni 25 frtig, a bejelentést mulasztó szomszédok pedig 10 frtig terjedhető pénzbírsággal fogják büntettetni.

A kártékony rovarokat pusztító éneklő madarak kiméltése különösen ajánlatik a lakosság figyelmébe.

Aradon, 1894. február 15.

A főkapitány ur helyett:

Nyáry Béla
alkapitány.

54/1894.

204.

Pályázati hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város kezelése alatt álló Hertschka Mór ösztöndíj alapítványból az aradi főreáliskola tanulóira nézve két hely betöltendő lévén, azokra ezennel pályázat nyitattik.

A pályázónak igazolni kell:

- hogy az aradi főreáliskolában tanul,
- hogy a tantárgyaknak legalább feléből a legjobb, másik feléből pedig a legjobbat követő osztállyal bír,
- hogy aradvárosi vagy aradmegyei lakos fia.

Ezen feltételek mellett elsőbbséggel bírnak:

- a szegénységüket hatósági bizonyítvánnyal igazoló aradvárosi szülőtlén árvák,
- az aradvárosi szegény özvegyek fiai,
- az aradmegyei szegény azütlötlén árvák,
- ezen vármegyei szegény özvegyek fiai,
- az aradvárosi szegény tanulók.

Ha családi viszonyaira nézve az 1-5 pontok szerint minősített pályázó nem jelentkeznek, a többi pályázó közül a legkitünőbb tanulónak fog az ösztöndíj vagyon és vallásra való tekintet nélkül adományoztatni.

Az ösztöndíj 10,000 frt tőke kamatai egy-egy hatodából áll, amely 1893. november hó 1-től kezdődőleg minden befejezte után fizettetik ki.

A pályázati kérvények Arad polgármesterénél 1894. évi április 1-ig nyújtandók be.

Arad, 1894. márczius hó 1.

Salacz

kir. tanácsos polg.

A már 40 év óta dicséretreméltólag ismert, a m. kir. egészségügyi hatóság által jónak talált és engedélyezett

Dr. SPITZER-féle

arcztisztító kenőcs

szeplő, himlőhely, sömör, májfoltok, fakadékok, forrosági personések, orrvörösség és mindennemű arczvirágzások ellen; valamint a

Dr. SPITZER-féle

bőrszépítő szappan

mely az arczenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézet kölcsönöz.

Egy nagy tégely arczenőcs ára 80 kr., kisebb 50 kr., szappan 50 kr.

Utánzásoktól óvakodjunk!

Csak KRAJCSOVICS által Fuhovár-on készített kenőcs a valódi. 151 1-12

Minden tégelyen Krajcsovic a készítő arcképe látható.

Főraktár; Budapest, Király-utca 12. Török J. gyógyszerháza.

Kapható Török József budapesti gyógyszerész különlegességi főraktárának aradi fiókjában:

RING LAJOS

„Angyalhoz” címzett gyógyszerháza Aradon, Asztalos Sándor-utca 1. sz.